

EDITORIAL

Vážené čtenářky a čtenáři,

s doznívajícím létem se vám dostává do rukou další číslo našeho časopisu, letos druhé publikované v českém jazyce, a proto polytematické. Jako v jiných případech polytematických čísel, i tentokrát v něm lze najít texty tematicky velmi rozmanité. Nabízíme sedm textů, které až na jednu výjimku spojuje zájem o školní vzdělávání, a to na různých stupních, od mateřských škol až po vysoké, jak z hlediska současnosti, tak z perspektivy historicko-pedagogické či metodologické.

Nadále se tak redakce snaží zachováním kombinace dvou českých (polytematických) a dvou anglických (monotematických) čísel ročně plnit dvojí úkol – českými čísly oslovovat českou a slovenskou pedagogickou komunitu, čísly v angličtině aktivně vstupovat do mezinárodního vědecko-pedagogického provozu. Toto dvojí zaměření udržujeme, i když je zcela zřejmé, že publikování českých čísel nevede k vyšším hodnotám v bibliometrických parametrech. Texty v českých číslech holt mají citační potenciál v mezinárodních databázovaných časopisech nízký. Navzdory tomu se našemu časopisu daří posouvat také v pomyslných formálních žebříčcích – proti loňskému roku se naše citační skóre v databázi Scopus zdvojnásobilo (nyní 0,6) a postoupili jsme mezi časopisy třetího kvartilu. To se nemusí zdát mnoho, avšak vzhledem k výše uvedenému a také k poměrně krátké historii našeho účinkování v databázi Scopus jde o dobrý výsledek. V redakci to považujeme za povzbudivý doklad o tom, že řada textů publikovaných v našem časopise je pro mezinárodní badatelskou komunitu relevantním zdrojem v jejich odborné práci. Bibliometrickou agendu tak nepřeceňujeme, ale ani ji nehodláme podceňovat.

Co konkrétně tedy nové číslo *Studia paedagogica* přináší? Tereza Češková se v prvním textu zabývá významným tématem, kterému se pohříchu nevěnuje dostatek soustředěné pozornosti – klíčovými kompetencím. Analyzuje jejich teoretická východiska v základním vzdělávání u nás a dokládá, že jejich chápání se v čase proměňuje a od kurikulárního vymezení se postupně odchyľuje. Ukazuje na rozdíly mezi deklarovaným vymezením kompetencí v kurikulárních dokumentech a tím, kam se zřejmě vlivem potřeb decizní sféry posouvá. Konceptuální i terminologickou nejasnost považuje Češková za jednu z možných příčin chybějícího hlubšího teoreticky fundovaného a empiricky ukotveného zkoumání, což vnímá jako jednu z možných

příčin nedostatečného pochopení, a tedy i přijetí konceptu odbornou veřejností včetně samotných učitelů.

Ondřej Papajoanu, Hana Voňková a Kateřina Vlčková se věnují některým málo známým souvislostem motivace žáků základních škol při učení se angličtině. Identifikují vztah mezi úrovní výkonové motivace v angličtině, vybranými studijními výsledky a aspiracemi žáků. Ukazují, že potřeba úspěšného výkonu v angličtině je pozitivním prediktorem a potřeba vyhnout se neúspěchu negativním prediktorem všech sledovaných indikátorů, ať již známky z angličtiny na vysvědčení, získání vyznamenání či budoucí aspirace žáků studovat na gymnáziu.

Klára Šeďová, Barbora Nekardová a Katarína Rozvadská se ve svém textu zaměřují na problémy spojené s přechodem od prezenční k distanční výuce na vysokých školách. Zajímá je přístup učitelů vybrané fakulty k distanční online výuce v době pandemie covid-19. Identifikují přitom dva hlavní přístupy, resp. dvě skupiny učitelů (hovoří o funkcionalistech a autentistech), a všímají si souvislostí mezi jejich pojetím výuky a tím, jak tito učitelé konstruují koncept dobré výuky na vysoké škole. Jde o zajímavou reflexi nedávno prožívaného, která má jasný přesah do širšího vysokoškolského prostředí.

Oto Polouček a Jiří Zounek pojednávají ve své studii o snahách reformovat vzdělávací soustavu v tuzemsku v poslední fázi existence socialismu. Zajímá je „balancování mezi ideologií a praktickými problémy školství“, které považují za omezující faktor možností vzdělávání hlouběji reformovat, a snaží se odpovědět na otázku, zda měly reformy ve sledovaném období vůbec šanci na úspěch. Věřím, že text má šanci zaujmout nejen pamětníky sledované doby.

Zora Syslová, Eva Nováková a Veronika Najvarová mapují v následujícím textu zahraniční výzkumy zaměřené na problematiku věkově heterogenních a homogenních tříd v mateřských školách, což je záslužné především vzhledem k absenci takových výzkumů v českém prostředí, pro které by výsledky této studie snad mohly být inspirací.

Petr Soukup, Petr Trahorsch a Vlastimil Chytrý se pak ve svém metodologicky zaměřeném textu věnují možnostem využití měř věcné významnosti a jejich intervalů spolehlivosti na příkladu didaktických testů jako jedné z klíčových metod pedagogického výzkumu. Ambicí autorů je zprostředkovat českým a slovenským čtenářům sledované téma tak, aby byli schopni tuto znalost sami využívat ve svých výzkumech.

Konečně v sekci začínajících výzkumníků nabízíme text Daniely Šimkové, který vychází z její nedávno obhájené diplomové práce. Pojednává o přístupu matek k domácímu vzdělávání v době pandemie.

Věřím, že texty zařazené do tohoto čísla si najdou své čtenáře a poslouží jim jako zdroj poznání či inspirace při jejich vzdělávací i badatelské činnosti.